

Introduktion

Der er inden for de seneste år kommet et øget fokus på migration til EU. Billeder af afrikanske immigranter, der forsøger at nå europæisk fastland for derved at kunne søge asyl, har flittigt figureret i danske såvel som udenlandske medier. Senest er spørgsmålet om asyl- og migrationspolitikken i EU accentueret af den militære operation i Libyen og deraf afledte flygtningestrømme. Billeder fra den italienske ø Lampedusa samt medlemslandenes indbyrdes uoverensstemmelser med at finde en fælles løsning på problemerne viser på mange måder de problemstillinger, der relaterer sig til migration og asylpolitikken samt spændingen mellem det nationale og overnationale niveau.

Migration og asylspørgsmålet relaterer sig grundlæggende til suveræne staters ret til at bestemme hvilke personer, der har ret til at opretholde sig på dens territorium samt hvilke rettigheder, der bør knytte sig hertil. I takt med den øgede europæiske integration er der imidlertid sket et udvikling af den fælles europæiske politik på området.

Men hvordan fungerer migrationspolitikken? Og hvilke forhold gør sig gældende i samspillet mellem EU og de enkelte medlemsstater?

Dette temanummer omhandler asyl og migrationspolitikker i Danmark og EU. Gennem tre artikler forsøger vi at give perspektiver på det nuværende udfordringer både Danmark og EU står overfor.

Som en indledning til emnet vedrørende migration og asyl i EU – og Danmarks rolle heri – har tidsskriftet Politik stillet fire europaparlamentarikerne en række spørgsmål om forholdet mellem EU og Danmark på det retlige område – herunder spørgsmålet omkring asylpolitikken status og udvikling. Svarene viser på mange måder de udfordringer, EU såvel som Danmark står overfor, og tegner konturerne af den mulige udvikling inden for området, der vil finde sted de kommende år.

I den første temaartikel tager Elspeth Guild fat på udviklingen af EU's asylpolitik gennem en Foucault-inspireret governmentalityanalyse. Guild beskriver, hvordan asylpolitikken blev et europæisk anliggende, og hvordan det fælles europæiske asylsystem gradvist har udviklet sig. Det centrale omdrejningspunkt for artiklen er dog ikke en øget europæisering af asylpolitikken, men hvordan styring af asylsystemets subjekter muliggøres, samt hvilke teknologier, der tages i anvendelse herpå. Tæt forbundet hermed er derfor spørgsmålet om magt, samt hvordan den fælles asylpolitik former blikket for interventionsfeltet.

I forlængelse af Elspeth Guilds artikel analyserer Martin Lemberg-Pedersen i den efterfølgende temaartikel problematikkerne omkring solidaritetsprincipperne i EU's asylpolitik – såvel i relation til den interne solidaritet EU-landene imellem som solidaritet i forhold til tredjelande og disses borgere. Med udgangspunkt i EU's officielle asylpolitikker undersøger Lemberg-Pedersen samspillet mellem de officielle politiske diskurser og målsætninger og de konkrete effekter af EU's asyl og grænsepolitik. Her spiller outsourcing, private sikkerhedsudbydere samt partnerskabsaftaler med en række nordafrikanske lande en central rolle. Lemberg-Pedersen konkluderer, at EU's overordnede målsætning om at sikre asylansøgere rettigheder i praksis ligger langt fra de konkrete effekter af politikken.

I sidste temaartikel rejser Laura Madum og Maria Bøgh-Lervang spørgsmålet om forholdet mellem EU-retten og national ret gennem en analyse af dansk familiesammenføringspolitik. Første del af artiklen analyserer den historiske udvikling i henholdsvis Danmark og EU vedrørende spørgsmålet omkring udlændingepolitikken og i særdeleshed familiesammenføringspolitikken, mens anden del søger at forklare dynamikken mellem det nationale niveau og EU-niveau. Her peger de to forfattere på, at dansk praksis i familiesammenføringspolitikken er

præget er en politisk-administrativ konsensus, der blandt andet vægter behovet for national suverænitet og selvbestemmelse højere end at sikre symmetri mellem EU-retten og national ret.

Udenfor nummerets tema tager Rasmus Brun Pedersen fat på spørgsmålet omkring dansk udenrigspolitisk aktivisme. Hvad forstås ved aktivisme og hvilke betydninger har begrebet som karakteristisk ved dansk udenrigspolitik? Gennem aktivismebegrebet undersøger Brun Pedersen de forskellige visioner og strategier, der har karakteriseret dansk udenrigspolitik de seneste år og viser hvordan aktivismebegrebet er blevet fortolket og omsat som pejlemærke for dansk udenrigspolitik. Artiklen slutter af med et perspektiv på hvordan den nye S-R-SF-regering muligvis vil genfortolke aktivismebegrebet i en mere multilateral forståelsesramme.

I nummerets anden artikel uden for tema tager Anders Koed Madsen fat på internettets funktionalitet gennem begrebet »web-vision«. Med udgangspunkt i en debat om syntetisk biologi viser Koed Madsen hvordan hhv. Google og Wikipedia genererer forskellig information omkring dette emne, samt hvordan disse søgemaskiner er med til at forme og strukturere den information, der bliver tilgængelig for brugerne af nettet.

Nummeret afsluttes med 4 boganmeldelser.

God læselyst!

Cecilie Brøndum Boesen & Kristian Walther
Temaredaktører